

בש"פ 3812/21 - תייסיר מוקלד נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3812/21

לפני: כבוד השופט ע' גרוסקופף

המבקש: תייסיר מוקלד

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי
בחיפה מיום 21.5.2021 בעמ"ת 39545-05-21 על
ידי כב' סגן הנשיא, השופט אברהם אליקים

תאריך הישיבה: כ"ו בסיון התשפ"א (06.06.21)

בשם המבקש: עו"ד זוהר ארבל; עו"ד סעבחתים; עו"ד לואי פארס

בשם המשיבה: עו"ד מורן פולמן

החלטה

לפניי בקשת רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' סגן נשיא, השופט אברהם אליקים) בעמ"ת 39545-05-21 מיום 21.5.2021, במסגרתה קיבל את ערר המשיבה על החלטת בית המשפט השלום בעכו (כב' השופט ראמי נאסר) במ"ת 30700-05-21 מיום 19.5.2021, והורה על מעצרו של המבקש עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

כתב האישום וההליכים עד כה

1. ביום 16.5.2021 הוגש נגד המבקש כתב אישום, בגדרו יוחסו לו עבירת החזקה ושימוש בסמים שלא לצריכה עצמית (סעיף 7(א) ו-7(ג) לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים)); וכן

עבירת יצוא, יבוא, וסחר והספקה של סמים מסוכנים (סעיפים 13 ו-19א לפקודת הסמים).

2. כעולה מכתב האישום, המבקש החזיק סמים מסוג קנבוס וחשיש בכמות כוללת של 6 קילוגרם, שני משקלים אלקטרוניים ושישה טלפונים ניידים. בנוסף, נהג המבקש, במשך שנה ומחצה ובכל עשרה ימים לערך, למכור סם מסוג חשיש ללקוח מסוים.

3. במקביל להגשת כתב האישום, ביקשה המשיבה לעצור את המבקש עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. נטען, בין היתר, כי קיימות ראיות לכאורה לביצוע העבירות וכן כי קמה נגד המבקש עילת מעצר של סיכון לביטחון הציבור, אשר מקורה בחזקת המסוכנות הסטטוטורית העומדת לו מכוח סעיף 21(א)(1) ו-21(א)(ג) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חזקת המסוכנות ו-חוק המעצרים, בהתאמה), ולנוכח טיבן של העבירות וחומרתן.

4. ביום 19.5.2021, התקיים דיון בבקשה. בתום הדיון הורה בית המשפט השלום על שחרור של המבקש לחלופת המעצר שהוצעה על ידו. נקבע, בהסכמת בא-כוח המבקש, כי קיימות ראיות לכאורה וכן כי קיימת עילת מעצר. עם זאת, ובהתאם לחובה המוטלת על בית המשפט לשקול חלופת מעצר שפגיעתה בחירות המבקש פחותה, בהן את החלופה שהוצעה על ידי המבקש. בית המשפט השלום קבע, כי חלופה זו, אשר כללה מעצר בית מלא בבית גיסו, הנמצא ביישוב אחר, בליווי שלושה מפקחים ובצירוף ערבויות כספיות, הולמת, וכי יש בה כדי להפיג מן המסוכנות של המבקש. לאור האמור, הורה על שחרור המבקש לחלופה בתנאים מגבילים, וזאת ללא תסקיר שירות מבחן.

5. ביום 20.5.2021 הגישה המשיבה ערר לבית המשפט המחוזי, במסגרתו טענה כי שגה בית המשפט קמא משהורה על שחרור המבקש לחלופת מעצר בטרם התקבל תסקיר שירות מבחן בעניינו. כן הוסיפה כי לא ניתן משקל הולם למסוכנות הנשקפת מהמבקש, וכי אין בחלופת המעצר שהוצעה כדי לאיין מסוכנות זו. למחרת, ביום 21.5.2021, קיבל בית המשפט המחוזי את ערר המשיבה, וביטל את החלטת בית המשפט השלום לשחרר את המבקש לחלופת המעצר, בנמקו כי בעבירות סחר וסמים, הכלל הוא מעצר עד תום ההליכים, למעט אם מתקיימות נסיבות חריגות ונסתרת חזקת המסוכנות הסטטוטורית, ואזי ניתן לבחון חלופות מעצר; ואילו בעניינו, כך קבע, לא התקיימו נסיבות המצדיקות חריגה מכלל זה, וזאת לאור מספר העבירות שביצע המבקש (בהתאם לאמור בכתב האישום, לפיו העבירות התבצעו במשך שנה וחצי, בכל 10 ימים לערך); גילו של המבקש (בן 42); והקביעה, כי אין המבקש נהנה מהחזקה של אדם נורמטיבי ללא הרשעות קודמות, בהינתן המיוחס לו. בהתאם, הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המבקש עד תום ההליכים המשפטיים בעניינו, וזאת מבלי להידרש לתסקיר שירות מבחן.

6. מכאן הבקשה שלפניי להשיב על כנה את החלטת בית המשפט השלום, ולהורות על שחרור המבקש לחלופת מעצר הבית שהוצעה על ידו. לטענת המבקש, הבקשה מעוררת שאלה בעלת חשיבות משפטית החורגת מעניינו. בתוך כך, סבור כי החלטת בית המשפט קמא מייצרת מציאות משפטית, לפיה ככלל, מקום בו נקבע כי קיימות ראיות לכאורה בעבירת סחר בסם מסוכן, אף אם בכמויות קטנות, או עבירת החזקת סם מסוכן מסוג קנבוס או חשיש שלא לשימוש עצמי, יש להורות על מעצר עד תום ההליכים, וזאת מבלי להידרש לבחינת חלופות מעצר באמצעות הערכאה הדיונית או תסקיר שירות מבחן. עוד מוסיף כי שיקולי הצדק מורים אף הם על מתן רשות ערעור. לדידו של המבקש, החלטת בית המשפט קמא אינה עולה בקנה אחד עם החלטות אחרות, בנסיבות דומות ואף חמורות מאלו שבהן מואשם, בהן שוחררו נאשמים לחלופות מעצר. במובן זה, המבקש סבור כי החלטת בית המשפט המחוזי להורות

על מעצרו עד תום ההליכים, תוך ביטול החלטת בית המשפט השלום ומסקנותיה בנוגע לחלופת המעצר, וללא בחינה מחודשת של חלופת הולמת או הזמנת תסקיר מעצר, היא חריגה. המשיבה, מצידה, הסכימה לשליחתו של המבקש לתסקיר שירות המבחן, ואולם סבורה כי דין הבקשה להחזרת החלטת בית משפט השלום על כנה להידחות. בדיון שבפניי, עמדה על כך שלא ניתן לשחרר את המבקש לחלופת מעצר מבלי לקבל תסקיר שירות מבחן, והדגישה את חומרת מעשיו של המבקש.

7. להשלמת התמונה, יצוין כי למחרת הדיון שהתקיים לפניי, ביום 7.6.2021, הגישה המשיבה בקשה להרחבת המותב הדין בתיק, על מנת לקיים דין עקרוני בסוגיה, האם, בעבירות הכוללות סמים מסוכנים מסוג קנבוס, הכלל הוא שחרור לחלופת מעצר, במקום מעצר עד תום ההליכים המשפטיים. לעומת זאת, המבקש מתנגד לבקשה וטוען, בין השאר, כי אין מקום להרחבת מותב בהליכים אשר הדיון בהם הסתיים, הגם שטרם ניתנה בהם הכרעה.

דיון והכרעה

8. לאחר שעיינתי בבקשה ובנספחיה, ושמעתי את טיעוני הצדדים בדיון שהתקיים לפניי, החלטתי לקבל את הבקשה, לדון בה כבערר, ולהורות על שחרור המבקש לחלופת מעצר בית, כאמור בהחלטת בית המשפט השלום.

9. הלכה היא, כי ככלל, מתן רשות לערור תינתן במקרים בהם מתעוררת סוגיה משפטית נכבדה בעלת השלכות רוחב, וכאשר עסקינן בדיני המעצרים – שענינם שלילת הזכות לחירות-גם כאשר מתקיימות נסיבות פרטניות חריגות ומיוחדות המצדיקות זאת. נסיבות חריגות אלו, יכולות להיות במקרים בהם סבור שופט של בית משפט זה, כי החלטת בית המשפט המחוזי פוגעת בזכויות הנאשם מעבר למידה הדרושה (בש"פ 6301/12 בטש נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (11.10.2013)). סבורני כי המקרה דנן נמנה בגדר אותם מקרים חריגים בהם מוצדק לחרוג מכלל זה, והכל מהטעמים שיפורטו להלן.

10. מעיון בהחלטת בית המשפט קמא עולה, כי זו נתקבלה מבלי שבחן את חלופת המעצר שהוצעה על ידו, ותוך שצוינה עמדתו העקרונית, לפיה ככלל, אין לבחון חלופות מעצר, וזאת לאור חזקת המסוכנות הסטטוטורית בעבירות סמים, והתרשמותו כי המקרה אינו "מקרה חריג ויוצא דופן" המצדיק חריגה מהחזקה. בכך שגה בית המשפט קמא. אכן, עבירה לפי פקודת הסמים מקימה עילת מעצר סטטוטורית, ועשויה להצדיק מעצר עד תום ההליכים. זאת, בשל החשש כי יעלה בידי החשוד להמשיך בביצוע עבירות גם ממקום חלופת מעצר. ואולם, למרות האמור ההלכה היא כי בנסיבות מתאימות, ניתן יהיה להורות על שחרור לחלופת מעצר גם נאשמים בעבירות אלו, ובלבד שיימצא כי בכוחה של חלופת המעצר המוצעת לאיין חשש זה (בש"פ 5396/18 ברכה נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (19.7.2018)); (בש"פ 8585/15 בן לולו נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (23.12.2015)); (בש"פ 5978/18 מדינת ישראל נ' מאיר בן סבח שבו, פסקה 12 (26.7.2018)); (בש"פ 3702/15 ברק נ' מדינת ישראל (3.6.2015)). ויובהר, בית משפט השלום בחן את החלופה שהוצעה, וקבע כי די בהן בנסיבות העניין על מנת לאיין את מסוכנות המבקש. משעשה כן, לא ניתן לפסול את החלטתו הפרטנית על סמך אמירות כלליות, שאינן מתייחסות כלל לגופם של דברים. ודוק, אף אם סבר בית המשפט המחוזי כי החלטת בית משפט השלום אינה מבוססת דיה, וכי ניתנה על בסיס מסד נתונים חסר, הרי שלמעצר היה מקום להורות על הכנת תסקיר מעצר, ולא לשלול באופן גורף כל אפשרות של שחרור לחלופת מעצר במקרה זה.

11. יוער, כי לא נעלם מעיני כי בסופו של דבר לא נתבקש, וממילא לא הוגש, תסקיר מעצר בעניינו של המבקש.

נכון הדבר, כי על דרך הכלל, ראוי שהחלטה בדבר שחרורו של נאשם לחלופת מעצר בעבירות כדוגמת זו בה עסקינן תתבסס על עמדה מקצועית של שירות מבחן. יחד עם זאת, כידוע, אין פירושו של דבר כי בית המשפט מנוע בנסיבות המתאימות לשקול ולשחרר נאשם לחלופת מעצר גם בהיעדר תסקיר בעניינו (בש"פ 4014/13 מדינת ישראל נ' אזוואלו, פסקה 7 (6.6.2013); בש"פ 6470/10 ליהם נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (8.9.2010)). בעניינו, בית משפט השלום בחן את חלופת המעצר שהוצעה על ידי המבקש באופן יסודי ומעמיק, ומצא כי יש בה, בשילוב שורת המגבלות, כדי להפיג את מסוכנותו באופן מיטבי. בהקשר זה, יש להזכיר את יתרונה של הערכאה הדיונית בהערכת חלופת מעצר, לאור התרשומתה הבלתי אמצעית מהמפקחים (בש"פ 1454/18 מור נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (22.2.2018); בש"פ 5678/18 מדינת ישראל נ' סבח שבו, פסקה 13 (26.7.2018)).

12. לאור האמור לעיל, וכאשר המבקש נתון במעצר למעלה מחודש, לא מצאתי הצדקה להיענות לבקשת המשיבה להורות עתה על הגשת תסקיר מעצר בעניינו של המבקש.

13. עוד יצוין, כי במהלך הדיון בעל פה, ויום למחרת הדיון בכתב, הגישה המשיבה בקשה להרחבת המותב הדין, על מנת לקיים דיון עקרוני בסוגיה, האם, בעבירות הכוללות סמים מסוכנים מסוג קנבוס, הכלל הוא שחרור לחלופת מעצר, במקום מעצר עד תום ההליכים המשפטיים (לשאלה העקרונית ראו בש"פ 8640/20 סבאח אבו קרינאת נ' מדינת ישראל, פסקאות 7-11 (23.12.2020)). לא ראיתי מקום להיענות לבקשה זו, מאחר שהמקרה שלפניי איננו מעורר כלל את השאלה האמורה. בין אם שחרור לחלופת מעצר בעבירות סמים מסוכנים מסוג קנאביס הוא החריג (לפי הגישה האחידה) ובין אם הוא הכלל (לפי הגישה המאבחת), אין בית המשפט של ערעור יכול לפטור עצמו מבחינת מכלול הנסיבות הפרטניות של המקרה שלפניו, ולהסתפק באמירה כללית כי לא התרשם שמדובר במקרה חריג ויוצא דופן. כך במיוחד בהינתן קביעה קונקרטית של הערכאה הדיונית כי ניתן לאיין את המסוכנות באמצעות חלופת המעצר שהוצעה.

14. אודה ולא אכחד, המקרה דנן ממחיש לטעמי בצורה חדה את חולשתה של הגישה האחידה, לפיה יש לנהוג באופן מחמיר בשלב המעצר בכל עברייני הסמים, ולהורות, ככלל, על מעצרו מאחורי סורג ובריה עד תום ההליכים נגדם. ודוק, אין לחלוק על כך כי לפי מצב הדין דהיום, קנאביס הוא סם מסוכן, בהתאם להגדרת פקודת הסמים, וכי סחר בקנאביס הוא סחר בסמים מסוכנים, המחייב ענישה מתאימה (ע"פ 6299/20 חן נ' מדינת ישראל (4.2.2021)). ואולם מכאן ועד למסקנה כי אותן הצדקות, משכנעות לטעמי, העומדות מאחורי הכלל לפיו במקרה הרגיל יש לעצור עד תום ההליכים סוחר סמים 'קשים', גם מצדיקות כעניין שבשגרה החזקה מאחורי סורג ובריה לתקופות ממושכות גם סוחר סמים 'קלים', אין דעתי מגעת. הסיכון החברתי הנשקף מסחר בקנאביס אינו אותו סיכון הנשקף מסחר בקוקאין; מעורבותו של הסוחר בחשיש בעולם הפשע אינה כזו של הסוחר בהרואין; האפקטיביות של מעצר בית שלא במקום מגורי הנאשם במניעת גידול צמחי קנאביס או במכירת חשיש לשכניו, אינה כאפקטיביות של חלופה זו במניעת יבוא והפצת סמים מסוכנים באמצעות אחרים. אכן, לדידי, מחובתנו להימנע מעשיית גזירה שווה בשלב המעצר בין עברייני הסמים ה'קלים' לבין עברייני הסמים ה'קשים', וזאת למרות ש'סחר בסמים' הוא סחר בסמים'. מכל מקום, בין אם תתקבל גישתי בעניין זה ובין אם לאו, המקרה דנן הוא מקרה 'קל', בו יש לקבל את הערר גם כך וגם כך.

15. סוף דבר, דין הבקשה להתקבל, ובהמשך לכך מתקבל הערר אף הוא. בהתאם לכך החלטת בית המשפט השלום מיום 19.5.2021 תחזור על כנה, והמבקש ישוחרר בהתקיים התנאים הקבועים בה.

ניתנה היום, ה' בתמוז התשפ"א (15.6.2021).

ש ו פ ט
